

NL

NL

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 20.9.2010
COM(2010) 468 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**Vierde jaarverslag (2009) over de tenuitvoerlegging van de communautaire bijstand uit
hoofde van Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad van 27 februari 2006 tot
instelling van een instrument voor financiële steun ter bevordering van de economische
ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap**

1. INLEIDING

Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad tot instelling van een instrument voor financiële steun ter bevordering van de economische ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap¹ (hierna "de bijstandsverordening" genoemd) is op 27 februari 2006 goedgekeurd. Op grond van deze verordening is uit de Gemeenschapsbegroting 2006 een bedrag van 259 miljoen euro toegewezen.

Dit vierde verslag bestrijkt de periode van 1 januari tot en met 31 december 2009.

2. PROGRAMMERING VAN DE BIJSTAND

In het kader van de begroting 2009 is een bedrag van 2,5 miljoen euro vastgelegd voor beurzen, scholen en technische bijstand².

3. TENUITVOERLEGGINGSMECHANISMEN

De Europese Commissie is verantwoordelijk voor het beheer van de bijstand, in hoofdzaak via gecentraliseerd beheer; sommige projecten worden samen met het UNDP (Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties) beheerd. Het programma wordt uitgevoerd in een EU-lidstaat, in gebieden die niet onder het toezicht van de regering van die lidstaat vallen en waar de toepassing van het EU-acquis geschorst is.

In 2006 is een team voor programmaondersteuning opgezet met het oog op de uitvoering van het programma in het directoraat-generaal Uitbreiding van de Commissie. Het team is ingezet voor een langlopende missie op Cyprus en maakt gebruik van het in september 2006 opgerichte EU-bureau voor programmaondersteuning (EUPSO), dat in het noordelijke deel van Nicosia is gelegen. Het bureau biedt ruimte voor vergaderingen en seminars met vertegenwoordigers van de Turks-Cypriotische gemeenschap. Bovendien houdt het de mogelijkheid in van direct toezicht op de contractanten. De logistiek van het bureau wordt nog steeds verzorgd door een particuliere contractant (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit – GTZ) in het kader van een contract dat tot juni 2012 loopt. Ook de vertegenwoordiging van de Commissie op Cyprus biedt ruimte voor vergaderingen en seminars.

Tijdens de verslagperiode werd de personeelsbezetting van het programmateam licht verhoogd. In december 2009 omvatte het team 41 personeelsleden, waaronder drie Commissieambtenaren, 26 arbeidscontractanten en twaalf plaatselijke personeelsleden van GTZ voor administratieve en logistieke steun.

¹ PB L 65 van 7.3.2006, blz. 5.

² Besluit C/2009/7569 van 8 oktober 2009.

4. TENUITVOERLEGGING TIJDENS DE VERSLAGPERIODE

4.1. Algemeen overzicht

De uitvoering van het programma door de Commissie situeert zich in een unieke politieke, juridische en diplomatieke context. Er zijn ad-hocregelingen nodig om de Commissie in staat te stellen het programma uit te voeren onder naleving van de beginselen van gezond financieel beheer.

In het algemeen wordt voor door de EU gefinancierde steunprogramma's een financieringsovereenkomst met de regering van het begunstigde land gesloten, waarin het juridische kader voor de uitvoering van de bijstand wordt vastgelegd, en met name aspecten zoals belastingen en werk- en verblijfsvergunningen worden geregeld. Voor het hier bedoelde programma bestaat een dergelijke overeenkomst niet. Daarom moet de Commissie uitgaan van wat volgens haar de thans gebruikelijke lokale regels en voorwaarden zijn. Het kan daarom moeilijk zijn deze regels en voorwaarden af te dwingen en de mogelijkheden daartoe kunnen bovendien in de loop van het contract veranderen. Het ontbreken van een financieringsovereenkomst houdt in dat de Commissie bij het sluiten van een contract meer risico's van de kant van haar contractpartners loopt dan normaal het geval zou zijn.

Gezien de politieke context kan het moeilijk zijn (in geval van niet-naleving van de contractvoorwaarden) bedragen van Turks-Cypriotische entiteiten daadwerkelijk terug te vorderen. De Commissie heeft maatregelen goedgekeurd om dit risico te verminderen, onder meer door intensief toezicht en ondersteuning, herziene betalingsvoorwaarden, het koppelen van voorschotbetalingen aan bewijzen van ondertekende aanbestedingscontracten en de ruime toepassing van bankgaranties.

De Commissie heeft de steun van de Turks-Cypriotische gemeenschap nodig om van dit programma een succes te maken en vooral om voor de duurzaamheid ervan op lange termijn te zorgen. Turks-Cypriotische deskundigen waren betrokken bij het opstellen van de technische specificaties en de taakomschrijvingen en maakten deel uit van de beoordelingscomités voor aanbestedingen. Turks-Cypriotische begunstigden spelen een cruciale rol in de stuurcomités.

In 2009 is het grootste deel van de toewijzing van 259 miljoen euro besteed aan contracten, waardoor het totale contractpercentage is gestegen naar 99%, verdeeld over 880 afzonderlijke contracten.

Een bedrag van tien miljoen euro dat vrijkwam doordat de contracten en middelen die voor twee projecten waren uitgetrokken niet konden worden uitgevoerd, is toegewezen voor waterinfrastructuur, voorbereiding van de uitvoering van het acquis en steun voor het MKB.

Duurzaamheid, met name van infrastructuurprojecten, blijft een pijnpunt.

Voor alle grootschalige infrastructuurprojecten werd rekening gehouden met het aspect grondbezit, in hoofdzaak door de projecten op openbaar terrein te vestigen.

In april 2009 deed zich in Noord-Cyprus een politieke verschuiving voor doordat de nationale eenheidspartij (UBP) de "parlementaire" verkiezingen won.

4.2. Vorderingen per doelstelling

De overkoepelende doelstelling van het steunprogramma is de hereniging van Cyprus bevorderen door de economische ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap te stimuleren, met bijzondere aandacht voor de economische integratie van het eiland, het verbeteren van de contacten tussen beide gemeenschappen en met de EU en de voorbereiding op de tenuitvoerlegging van de EU-wetgeving.

4.2.1. Doelstelling 1:ontwikkeling en herstructurering van infrastructuur

Het team voor programmaondersteuning heeft in 2009 voor 72,6 miljoen euro aanbestedingen uitgeschreven en contracten gesloten voor projecten betreffende **watervoorzienings- en afvalwaterinfrastructuur**, waardoor de totale toewijzing voor de watersector tot circa 84 miljoen euro is verhoogd. De belangrijkste projecten betroffen nieuwe rioleringsnetten en waterzuiveringsinstallaties in Famagusta en Morphou/Güzelyurt alsook een installatie voor zeewaterontzilting in Sirianokhori/Kümkooy. In dit laatste contract werd een opschortende clause opgenomen teneinde over voldoende tijd te beschikken om van de Turks-Cypriotische leiders voldoende waarborgen te verkrijgen voor vrije en ongehinderde toegang tot de bouwplaats en voor bijstand bij een vlotte, efficiënte en doeltreffende uitvoering. Met het UNDP werd een overeenkomst ondertekend inzake een bijdrage voor de cofinanciering van de nieuwe waterzuiveringsinstallatie ten behoeve van beide gemeenschappen in Mia Milia/Haspolat. Andere contracten omvatten de vervanging van verouderde waterleidingsnetten en de levering van uitrusting voor het plaatselijke wateranalyzelaboratorium.

Als gevolg van de ondermaatse prestaties van de projectconsultant moesten de werkzaamheden voor het voltooien van de contractdocumenten, het uitschrijven en evalueren van aanbestedingen, het afronden van de begrotingen en het sluiten van de contracten (met inbegrip van het contract met het UNDP voor een waterzuiveringsinstallatie in Nicosia) in de watersector onder druk worden uitgevoerd over een periode van minder dan acht maanden tot aan de contracttermijn. Bovendien hield het team toezicht op de afwerking van de ontwerpen van investeringsprojecten in de afvalwatersector voor Nicosia, Kyrenia en Lefke.

Op het gebied van de **natuurbescherming** is overeenkomstig de opleidingsstrategie een eerste opleidingscyclus voltooid. Er zijn openbare voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor de zes potentiële Natura 2000-gebieden. Het toepassingsgebied van het project is uitgebreid en omvat nu ook de opstelling van een beheersplan voor een zevende zone. Er zijn voor 3,5 miljoen euro contracten gesloten voor de levering van uitrusting en de bouw van beheers- en beschermingsvoorzieningen.

In de sector **vast afval** hadden de belangrijkste activiteiten betrekking op de opstelling van aanbestedingsdossiers en aanbestedingen voor vier contracten betreffende werken en zes leveringscontracten. Negen van deze tien aanbestedingen hebben geleid tot de ondertekening van een contract. Het tiende contract zal door het UNDP worden uitgevoerd. De werkzaamheden voor de drie belangrijkste bouwcontracten voor de modernisering van de oude afvalstortplaats bij Kato Dhikomo zijn geschorst tot alle problemen in verband met grondbezit zijn opgelost. Hierdoor zal de uitvoering met minstens zes maanden worden vertraagd.

De uitgebreide werkzaamheden voor terreinonderzoek, uitvoerbaarheidsstudies en ontwerpen voor de modernisering van de vroegere **mijnbouw- en ertsverwerkingsinstallaties** in de regio Lefke/Lefka zijn in 2009 afgerond. Er zijn oplossingen voor de sanering van het gebied uitgewerkt die een minimale impact op het milieu en de menselijke gezondheid hebben. Verdere werkzaamheden in die zone zijn afhankelijk van beslissingen betreffende de toekomstige ontwikkeling van het gebied en de beschikbaarheid van financiële middelen.

In de **energiesector** konden in 2009 dankzij besparingen extra elektriciteitsmeters worden aangeschaft. Er is een contract gesloten betreffende een systeem voor toezicht, controle en gegevensverzameling (SCADA) waarmee het elektriciteitsnet in realtime kan worden gevolgd en gecontroleerd en waarbij is bepaald dat het systeem compatibel en interoperabel moet zijn met het huidige SCADA-systeem in de gebieden die onder het gezag van de regering staan. Er is een contract gesloten voor een experimentele **zonne-energiecentrale** met een capaciteit van meer dan 1 MW. Voorts is in 2009 een contract gesloten voor een systeem voor klantenbeheer, bestaande uit software die wordt geïntegreerd in en/of gekoppeld aan het bestaande klantgegevenssysteem van het elektriciteitsbedrijf en de daarmee verbonden hardware alsook een systeem voor bestrijding van verontreiniging en de monitoring van weers- en windgegevens, om de emissies van elektrische centrales in Noord-Cyprus te controleren en het effect ervan op het milieu te bepalen.

Het belangrijkste investeringscontract voor **telecommunicatie** betreft de versterking van het huidige netwerk en de vervanging daarvan door moderne basisinfrastructuur via internet, waardoor de integratie van de verschillende telecommunicatiesystemen op het eiland sterk vereenvoudigd zal worden. In 2008 is een contract voor technische bijstand gesloten om de Turks-Cypriotische gemeenschap te helpen de sector volgens EU-normen en internationale goede praktijken te beheren en een uitgebreid opleidingsprogramma op te zetten met het oog op de modernisering van het systeem. Dit contract is verlengd met het oog op de continuïteit van de steun voor de sector ondanks vertragingen bij het hervormingsproces.

Met het programmabeheerscontract voor **verkeersveiligheid** is steun verleend voor het sluiten van contracten voor de programmacomponenten. Begin 2009 is een aanvang gemaakt met technische bijstand voor de oprichting van een doeltreffende gegevensbank voor informatie over ongevallen en een systeem voor gegevensverzameling teneinde de kennis over verkeersongevallen te verbeteren. De meeste contracten waren eind 2009 ondertekend en de werkzaamheden zullen in 2010 starten. Dit was het geval voor de technische bijstand en de leveringscomponent voor de verbetering van het autokeuringsprogramma, de bijstand voor de verscherping van de procedure om het rijbewijs te halen, alsook de voorlichtingscampagne over verkeersveiligheid om de bewustmaking te verbeteren en de ontwikkeling van een net van hoofdwegen om in de huidige en toekomstige mobiliteitsbehoeften te voorzien. Het project voor het wegwerken van gevaarlijke verkeerspunten is voor contractering en uitvoering aan het UNDP overgedragen.

4.2.2. *Doelstelling 2: bevordering van sociale en economische ontwikkeling*

De vier teams voor technische bijstand (ondersteuningsteam voor plattelandsontwikkeling, veehouderij, gewassenteelt, programmabeheerseenheid), die in het kader van het **programma voor plattelandsontwikkeling** worden

gefinancierd, hebben de Commissie bijgestaan bij het opzetten en evalueren van verschillende subsidieregelingen. Ze hebben gerichte opleiding en technische bijstand verstrekt aan boeren, dierenartsen, experts in plattelandontwikkeling en centrale en plaatselijke belanghebbenden. In het kader van de subsidieregeling voor plattelandontwikkeling "Verbetering van de landbouwproductie" zijn 142 contracten voor een totaalbedrag van bijna 5 miljoen euro gesloten. In het kader van de subsidieregeling "Steun voor plattelandsbedrijven" zijn 47 subsidies voor een bedrag van 3,3 miljoen euro toegekend. In het kader van de twee subsidieregelingen "Gemeenschapsontwikkeling door dorpsinitiatieven" zijn 37 contracten voor een totaalbedrag van bijna 8 miljoen euro gesloten. Bovendien zijn tien leveringscontracten voor veterinaire laboratoria en gewassenteelt gesloten voor een bedrag van meer dan 2 miljoen euro.

In het kader van het project **modernisering van stads- en plattelandinfrastructuur**, dat gezamenlijk met het UNDP is uitgevoerd, werd in 2009 de door de EU gefinancierde restauratie van het gebouw Bedestan in het noordelijke deel van de ommuurde stad Nicosia voltooid. In 2009 is een Europa Nostra-prijs in de categorie research uitgereikt voor de studie en het ontwerp van deze restauratie. In aansluiting op het besluit van de leiders van de twee gemeenschappen op Cyprus heeft het UNDP de uitvoerbaarheidsstudie voltooid voor de openstelling van een zevende doorlaatpost die een verbinding vormt tussen de dorpen Kato Pyrgos/Asagi Pirgo en Yeşilirmak/Limnitis. De EU heeft de uitvoerbaarheidsstudie gefinancierd en 2,5 miljoen euro voor de werken uitgetrokken.

In het kader van de tweede en derde oproep tot het indienen van voorstellen, die in 2009 zijn afgerond, zijn 44 subsidies voor een totaalbedrag van bijna 1,6 miljoen euro toegekend aan plaatselijke **scholen**. De projecten omvatten de levering van uitrusting (IT-apparatuur, taallaboratoria, enz.) en bijbehorende opleiding, en in sommige gevallen buitenlandse studiebezoeken. Er is technische bijstand verleend voor de lopende hervorming van het basis- en middelbaar onderwijs. Er zijn leveringscontracten gesloten voor het verstrekken van gespecialiseerde uitrusting aan beroepsscholen.

Ter ondersteuning van een **leven lang leren, sociale integratie en actieve maatregelen voor de arbeidsmarkt** zijn in het kader van de tweede en derde oproep tot het indienen van voorstellen 21 subsidies voor een totaalbedrag van bijna 1 miljoen euro toegekend aan het MKB, kamers van koophandel en andere opleidingsorganisaties. Er is technische bijstand verstrekt voor de ontwikkeling en bevordering van het beroepsonderwijs en opleidingssystemen, een leven lang leren en actieve maatregelen voor de arbeidsmarkt, met inbegrip van studiereizen naar Duitsland en Malta.

Het project van 9 miljoen euro "**Leningsprogramma voor micro- en kleine bedrijven**" kon niet worden uitgevoerd omdat gezien de bijzondere omstandigheden in Noord-Cyprus geen overeenstemming met de *Kreditanstalt für Wiederaufbau* (KfW) kon worden bereikt. De middelen werden opnieuw toegewezen, met name aan projecten ter ondersteuning van de ontwikkeling van de particuliere sector.

Er zijn twee subsidieprogramma's voor steun aan het **MKB** opgezet, met als resultaat 33 contracten voor 4,5 miljoen euro. Bovendien is tijdens de verslagperiode een

contract gesloten betreffende een project voor technische bijstand (2,7 miljoen euro) bestemd voor *de belangrijkste instellingen en maatregelen op het gebied van economische en ICT-ontwikkeling*.

4.2.3. *Doelstelling 3: verzoening, vertrouwensopbouw en steun voor het maatschappelijk middenveld*

De maatregelen voor verzoening, vertrouwensopbouw en steun voor het maatschappelijk middenveld waren voornamelijk gericht op de versterking van maatschappelijke organisaties.

Een bedrag van 4,8 miljoen euro is toegekend voor 44 projecten in het kader van drie subsidieregelingen met de benaming "**Het Cypriotisch maatschappelijk middenveld in actie**". Het ondersteuningsteam voor het maatschappelijk middenveld (technische bijstandsteam) heeft begeleiding en steun verleend aan de inschrijvers die opleiding aan maatschappelijke organisaties verstrekken.

Een bedrag van 2 miljoen euro is uitgetrokken voor het **Comité Vermiste Personen**. Samen met een eerdere subsidie van 1,5 miljoen euro maakt dit de EU tot de grootste donor voor dit project ten behoeve van beide gemeenschappen.

De mijnopruijing bevindt zich in de laatste fase: de volledige bufferzone zal naar verwachting in april 2011 mijnvrij worden verklaard. Een extra EU-bijdrage van 2,5 miljoen euro is toegewezen voor de cofinanciering tot het eind van het project, samen met een even grote bijdrage van de Republiek Cyprus.

Het project **Academie van politieke wetenschappen**, dat door de Raad van Europa wordt uitgevoerd, was gericht op het ontwikkelen van een gemeenschappelijke visie van jonge Cypriotische leiders op de belangrijkste thema's voor de toekomst van het eiland binnen een geïntegreerd Europa. De geselecteerde groep jonge leiders uit beide delen van het eiland heeft aan drie seminars deelgenomen.

4.2.4. *Doelstelling 4: toenadering van de Turks-Cypriotische gemeenschap tot de Europese Unie*

Voor het academiejaar 2009-2010, het derde jaar van het **beurzenprogramma** van de Gemeenschap, werden in totaal 203 beurzen (121 academici, 27 studenten en 55 leraren) toegekend. De studenten en leraren konden hun studieprogramma vrij kiezen, hoewel de voorkeur werd gegeven aan bepaalde terreinen (economie, recht, Europese studies, ingenieurswetenschappen, openbaar bestuur, overheidsfinanciën enz.), sectoren waarin de Turks-Cypriotische gemeenschap een tekort aan hoogopgeleid personeel heeft. De gastlanden waren het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Frankrijk, België, Duitsland, Italië, Spanje, Zweden, Litouwen, Estland, Oostenrijk, Portugal en Griekenland.

Een bedrag van 0,8 miljoen euro werd toegekend voor vijftien projecten in het kader van de twee subsidieregelingen **Bevordering van uitwisselingsprogramma's voor jongeren en andere persoonlijke contacten**. Het doel is de Turks-Cypriotische gemeenschap te helpen haar inzicht in Europese waarden, ervaringen en multiculturele tradities te verbeteren. De benutting van de subsidies in het kader van dit project bleef beneden de verwachtingen.

Er is een **InfoPoint** opgericht, dat in juni 2009 met zijn activiteiten is gestart. Het InfoPoint heeft de Turks-Cypriotische gemeenschap informatie verstrekt over de EU, in het bijzonder over het steunprogramma, en heeft in samenwerking met de vertegenwoordiging van de Europese Commissie op Cyprus evenementen georganiseerd om de zichtbaarheid van de EU te verbeteren.

4.2.5. *Doelstelling 5: voorbereiding van de Turks-Cypriotische gemeenschap op de invoering en tenuitvoerlegging van het communautair acquis*

Het Bureau van de Europese Commissie voor de uitwisseling van informatie over technische bijstand (TAIEX) vormde het belangrijkste instrument voor steunverlening op dit gebied. In 2009 werden ten behoeve van de Turks-Cypriotische gemeenschap via het TAIEX-programma 237 activiteiten voor technische bijstand georganiseerd, zoals opleidingscursussen, workshops of seminars. Bij 449 activiteiten werden daartoe deskundigen van de EU-lidstaten ingeschakeld.

De activiteiten waren vooral gericht op de ontwikkeling van het **programma voor de toekomstige toepassing van het acquis (PFAA)**. Dit programma biedt een duidelijk kader voor de planning en verstrekking van technische bijstand en opleiding teneinde de Turks-Cypriotische gemeenschap te helpen zich voor te bereiden op de afschaffing van de schorsing van het acquis na de hereniging. Er is steun verleend in dertien sectoren van het programma, zoals landbouw, bestrijding van witwassen, milieu, statistiek, gezondheidszorg en consumentenbescherming³. Er zijn substantiële inspanningen geleverd om het TAIEX-instrument aan de specifieke context en behoeften van de Turks-Cypriotische gemeenschap aan te passen. Het doel was over te schakelen op meer gestructureerde projectgerichte steun op middellange termijn als een stabielere basis om de programmadoelstellingen te verwezenlijken. Aan het eind van het jaar heeft TAIEX na overleg met alle EU-lidstaten ongeveer 70 experts van de EU-lidstaten geselecteerd om de Turks-Cypriotische gemeenschap te helpen bij de uitvoering van de middellangetermijnprojecten.

TAIEX heeft ook training verzorgd met betrekking tot het voorbereiden van de aanpassing van wetgeving aan het acquis, zodat deze wetgeving meteen kan worden toegepast zodra de kwestie-Cyprus definitief is opgelost. In samenhang met het toekomstige beheer van de EU-middelen is ook opleiding verstrekt op het gebied van het **beheer van de overheidsuitgaven**.

Er is steun verleend voor de ontwikkeling van de **grensoverschrijdende handel over de Groene Lijn**. Experts van de EU-lidstaten werden via TAIEX continu ingezet voor veterinaire en fytosanitaire inspecties van aardappelen en vis.

Om ervoor te zorgen dat voldoende middelen beschikbaar zijn voor de voortzetting van de TAIEX-bijstand tot eind 2010 en voor de stijgende steunbehoeften in geval van een akkoord, werd 5,5 miljoen euro extra naar het TAIEX-instrument overgedragen. Hierdoor bedroeg het totale budget voor die technische bijstand vanaf

³

Hierna volgt een volledige lijst van dertien actieve PFAA-sectoren: vrij kapitaalverkeer, overheidsopdrachten, vennootschapsrecht, concurrentiebeleid, financiële controle, financiële diensten, landbouw en plattelandsontwikkeling, voedselveiligheid, veterinaire en fytosanitaire beleid, vervoer, statistiek, sociaal beleid en werkgelegenheid, milieu, consumentenbescherming en volksgezondheid.

2007 14,5 miljoen euro, waarvan 8,3 miljoen euro eind 2009 voor specifieke activiteiten was vastgelegd.

4.2.6. *Niet-toegewezen technische bijstand en programmareservefaciliteit*

Uit de programmareservefaciliteit werd 2 miljoen euro toegewezen voor verdere steun aan het programma voor capaciteitsbeheer (CMP) en 1,5 miljoen euro voor mijnopruiwing⁴. De niet-toegewezen reserve voor technische bijstand (1,2 miljoen euro) werd gebruikt voor TAIEX-activiteiten.

4.2.7. *Financiële bijstand voor administratieve uitgaven uit hoofde van artikel 4, lid 3, van de bijstandsverordening*

Een totaalbedrag van 18,65 miljoen euro (d.w.z. 7,2% van de totale financiële toewijzing) is uitgetrokken voor de uitvoering van het programma ter dekking van de personeelskosten (tot 9,65 miljoen euro) en ruimere technische bijstand (9 miljoen euro). Met de Wereldbank is een overeenkomst voor een trustfonds van 1 miljoen euro gesloten voor de uitvoering van studies in het kader van een programma voor economische analyses met het oog op groei en duurzame ontwikkeling.

Vanaf 2010 zullen de personeelskosten worden gefinancierd uit de algemene administratieve begrotingsplaats van DG Uitbreiding.

4.3. Financiële uitvoering (contracten en betalingen)

4.3.1. *Contracten*

Tijdens de verslagperiode zijn in het kader van de operationele programmacomponent voor 181 miljoen euro contracten gesloten.

In december 2009, de einddatum voor het sluiten van contracten, waren contracten gesloten voor een bedrag van **247,6 miljoen euro, d.w.z. 99,38%** (van een totaalbedrag van 249,15 miljoen euro voor de operationele component van het steunprogramma). Het grootste deel van deze contracten werd gesloten in het laatste kwartaal.

Wat de programmacomponent personeel en dienstreizen betreft (9,85 miljoen euro), bleef 2,8 miljoen euro ongebruikt als gevolg van de beslissing om voor de personeelsuitgaven administratieve kredieten te gebruiken in plaats van operationele kredieten als oorspronkelijk gepland.

4.3.2. *Betalingen*

Tijdens de verslagperiode heeft de Europese Commissie 42 miljoen euro uitbetaald. Dit bedrag was aanzienlijk lager dan in de oorspronkelijke planning van de begroting 2009 was voorzien. Als gevolg daarvan moesten voor 42 miljoen euro betalingskredieten naar andere begrotingsplaatsen worden overgedragen. Deze lage betalingsresultaten waren in hoofdzaak te wijten aan het feit dat talrijke contracten

⁴ Goedgekeurd bij Besluit nr. 2928 (2009) van de Commissie van 22 april 2009.

later dan gepland werden ondertekend, waardoor de werkzaamheden van 2009 naar 2010 werden verschoven.

Van de 259 miljoen euro was eind 2009 in totaal 75,8 miljoen euro (30%) uitbetaald.

4.4. Toezicht

Het Mechanisme voor evaluatie van de uitvoering (IRM) vormt een forum om de uitvoering van het programma in detail met de begunstigden te bespreken. Tijdens de verslagperiode heeft één vergadering van het IRM plaatsgevonden (juni 2009).

4.5. Audit en controles

In 2008 heeft de interne auditeenheid van DG Uitbreiding een interne audit uitgevoerd. De belangrijkste aanbevelingen met het oog op het tot stand brengen van degelijk financieel beheer in de specifieke juridische context van het noordelijke deel van Cyprus werden ten uitvoer gelegd (met uitzondering van de aanbeveling om extra ambtenaren aan te werven, die niet kon worden uitgevoerd als gevolg van een gebrek aan posten).

4.6. Evaluatie

In juni 2009 heeft een team van externe deskundigen een ad-hocevaluatie uitgevoerd. In het evaluatieverslag werd de voortzetting van de steun aan de Turks-Cypriotische gemeenschap aanbevolen en werden conclusies geformuleerd die bij de programmering van toekomstige bijstand in aanmerking moeten worden genomen, zoals voortzetting van de subsidieregelingen voor het MKB en verzoeningsmaatregelen.

4.7. Informatie, publiciteit en zichtbaarheid

Tijdens de verslagperiode zijn 33 persberichten over een aantal aspecten van het programma gepubliceerd. Er zijn 85 openbare evenementen georganiseerd. Het programmateam en de vertegenwoordiging van de Commissie hebben samengewerkt om de zichtbaarheid van het programma te verbeteren. Via de media zijn informatiecampagnes uitgevoerd, grotendeels in verband met subsidieregelingen. Ook de samenwerking met de vertegenwoordiging van de Commissie op Cyprus bij de verspreiding van persberichten, interviews en andere acties heeft ertoe bijgedragen de zichtbaarheid te verhogen.

Het project InfoPoint steunde de zichtbaarheid van het steunprogramma onder de Turks-Cypriotische gemeenschap.

De twee belangrijkste evenementen om de zichtbaarheid te vergroten, waren 1) de opening van het gebouw *Bedestan* in Nicosia, onder ruime belangstelling van de twee gemeenschappen op Cyprus en 2) de ceremonie voor de toekenning van 2 miljoen euro extra EU-financiering voor het programma voor capaciteitsbeheer, in aanwezigheid van de leiders van de twee Cypriotische gemeenschappen.

4.8. Overleg met de regering van de Republiek Cyprus

Er hebben vergaderingen plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de regering van de Republiek Cyprus, met name tijdens het bezoek van hoge ambtenaren van de Commissie aan het eiland. Er zijn ook werkbijeenkomsten gevoerd met vertegenwoordigers van vakministeries, met name op het gebied van milieu, energie en telecommunicatie teneinde bij de planning rekening te houden met aspecten van het eiland in zijn geheel.

Wat betreft de verificatie van vastgoedbezit, heeft de Commissie zich in 2010 gebaseerd op de verdere samenwerking met de desbetreffende diensten van de regering van de Republiek Cyprus.

5. CONCLUSIES

Tijdens de verslagperiode waren de activiteiten geconcentreerd op:

- (1) contracten: in de verslagperiode zijn contracten voor meer dan 60% van de operationele programma-component gesloten;
- (2) tenuitvoerlegging: toezicht op de aanwending van EU-middelen door contractanten en begunstigen van subsidies.

Sommige problemen die in eerdere verslagen aan de orde kwamen, bestaan nog altijd. In de verslagperiode hadden onder meer de volgende aspecten een effect op de tenuitvoerlegging van het steunprogramma:

- (1) Samenwerking tussen de Turks-Cypriotische en de Grieks-Cypriotische gemeenschap: dit is de sleutel tot het welslagen van het programma.
- (2) Geringe absorptiecapaciteit van de begunstigde gemeenschap: de Turks-Cypriotische gemeenschap is klein en de toekenning van zo grote bedragen voor projecten waarvoor de contracten op zo korte tijd zijn gesloten, vormt een belangrijke uitdaging. Toch werd in de loop van 2009 een verbetering van de capaciteit geconstateerd.
- (3) Het aspect tenuitvoerlegging: de tijd die nodig is voor de uitwerking, contractering en uitvoering van een project heeft tot op zekere hoogte een weerslag gehad op de geloofwaardigheid van de verstrekking van financiële steun door de EU. Dit probleem zal grotendeels worden aangepakt doordat naar verwachting in 2010 een groot aantal projecten zal worden uitgevoerd in aansluiting op het grote aantal contracten dat in 2009 is gesloten.
- (4) Het aspect grondbezit: de rechten van particuliere eigenaars zijn strikt geëerbiedigd. Dit aspect had met name een effect op de werkzaamheden in de sector afvalbeheer, waar drie bouwcontracten werden ondertekend met een

opschortende clause zodat er voldoende tijd is om alle eigendomsaspecten te regulariseren.

- (5) Het aspect duurzaamheid: in een aantal cruciale sectoren (telecommunicatie, energie) moet de Turks-Cypriotische gemeenschap worden overtuigd van het belang van hervormingen. Hierdoor wordt de tenuitvoerlegging vertraagd en komt de duurzaamheid van investeringen op de helling te staan.